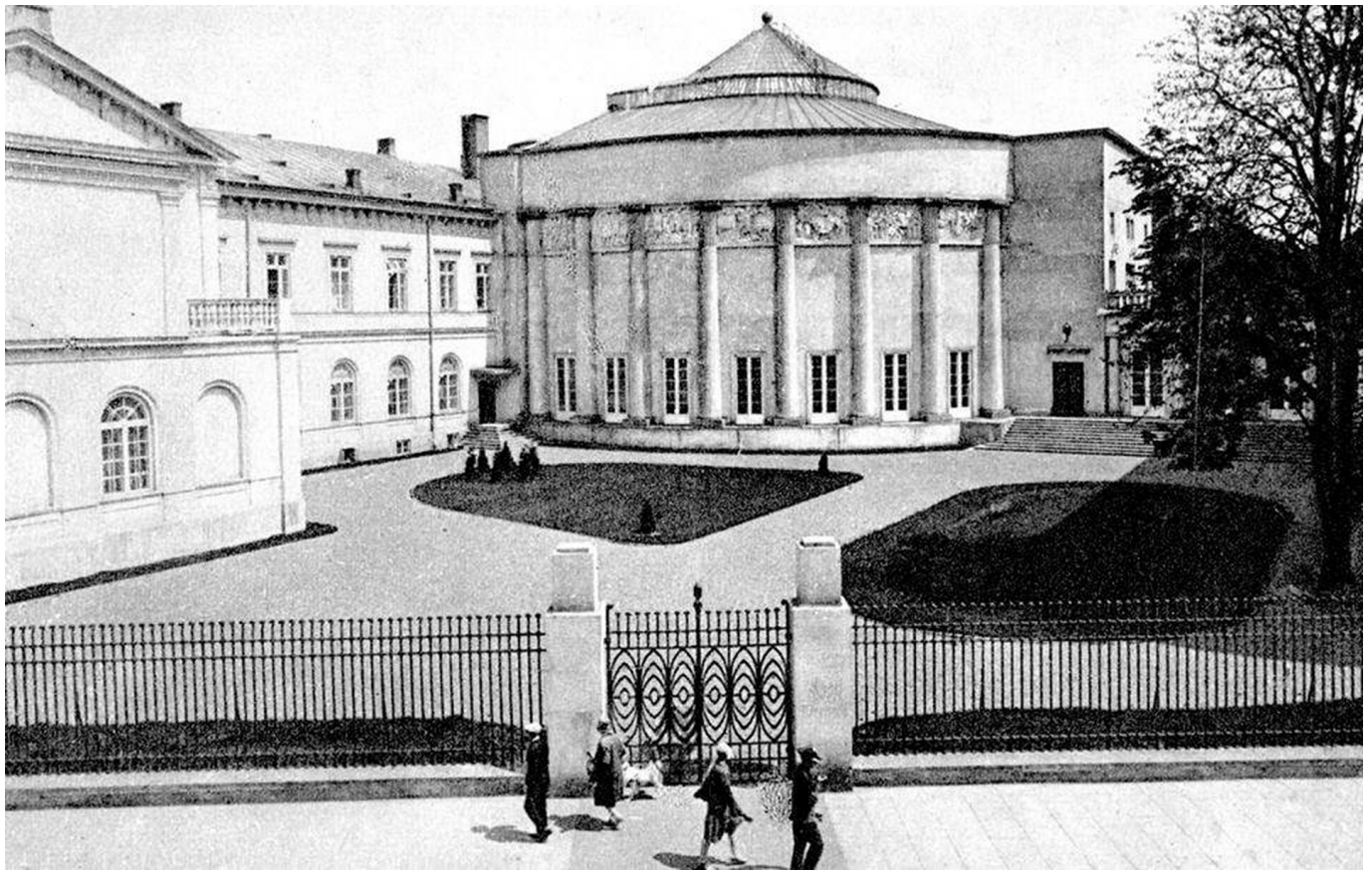

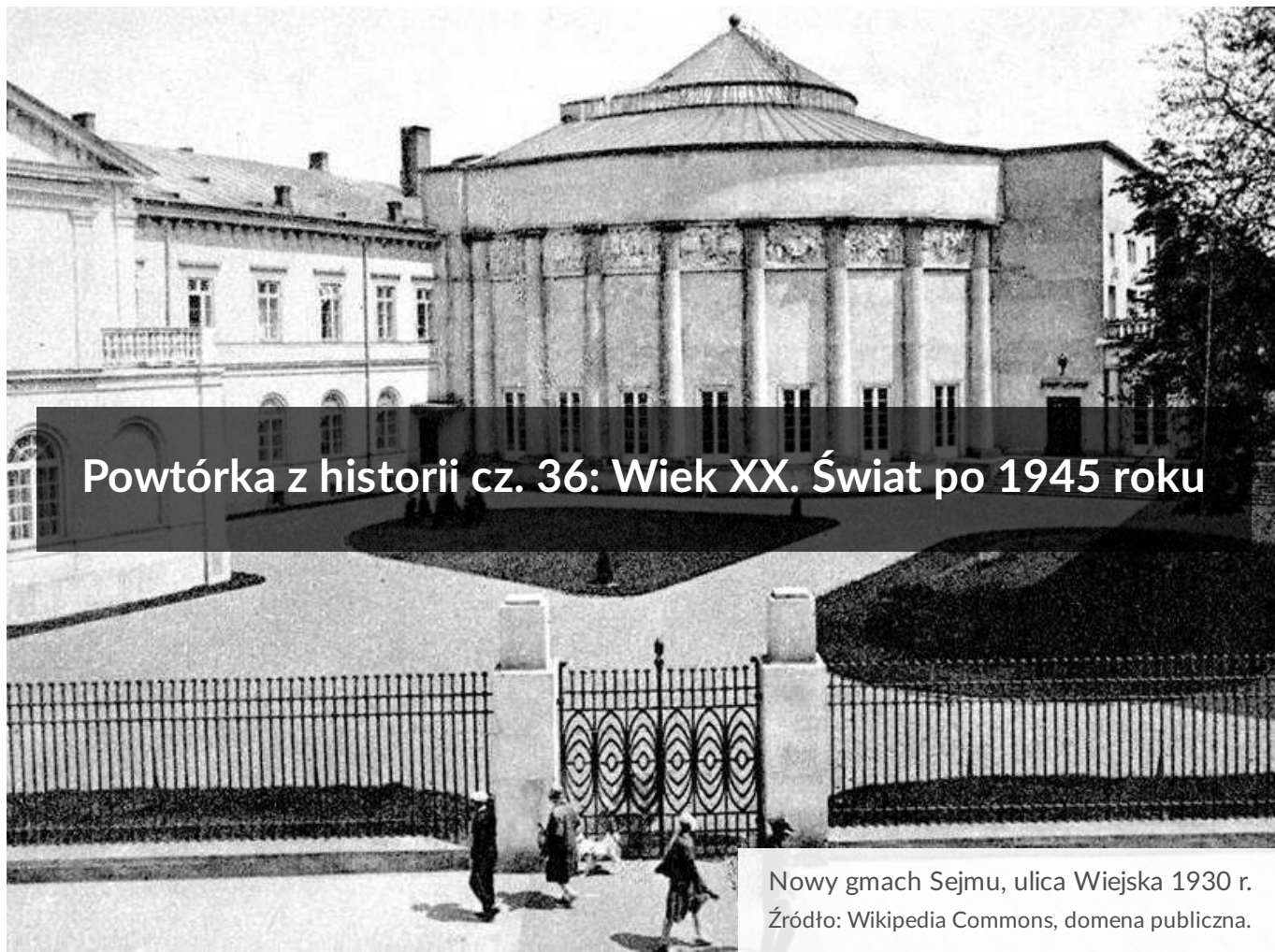
Powtórka z historii cz. 36: Wiek XX. Świat po 1945 roku

- [Wprowadzenie](#)
- [Jak czytać polecenia?](#)
- [Audiobook](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: *Problemy z rejestracją Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego "Solidarność"*, [w:] A. Radziwiłł, W. Roszkowski, *Historia 1956-1997*, Warszawa 1999, s. 262.
- Źródło: *Protokół ustaleń Międzyzakładowej Komisji Strajkowej z komisją rządową w Gdańsku 31 sierpnia 1980 roku (fragment)*. Cytat za: Artykuł dostępny na wikipedia.org .
- Źródło: *Wokół Soboru Watykańskiego II*, [w:] D. von Hildebrand, *Koń trojański w mieście Boga*, Warszawa 2000, s. 23.

- Źródło: *Triumf faszyzmu we Włoszech*, [w:] P. Johnson, *Historia świata od roku 1917 do lat 90-tych*, Warszawa 1992, s. 129–133.
- Źródło: *Wojna domowa w Hiszpanii*, [w:] A. Czubiński, *Historia powszechna XX wieku*, Poznań 2003, s. 233.
- Źródło: *Stare lata „anioła śmierci”*, [w:] Klee E., *Auschwitz. Medycyna III Rzeszy i jej ofiary*, Kraków 2005, s. 442.
- Źródło: *Niemiecki mit „ciosu w plecy”*, [w:] P. Johnson, *Historia świata od roku 1917 do lat 90-tych*, Warszawa 1992, s. 149–150.
- Źródło: *Wojna domowa w Rosji*, [w:] P. Johnson, *Historia świata od roku 1917 do lat 90-tych*, Warszawa 1992, s. 100–101.
- Źródło: K. Szymańczak, *Sztuka czy antysztuka, czyli Marcel Duchamp i nowojorski*, dostępny w internecie: histmag.org.
- Źródło: *Rzeczywistość niemieckich obozów koncentracyjnych*, [w:] P. Johnson, *Historia świata od roku 1917 do lat 90-tych*, Warszawa 1992, s. 557–558.
- Źródło: *Wewnątrz komory gazowej*, [w:] P. Johnson, *Historia świata od roku 1917 do lat 90-tych*, Warszawa 1992, s. 555–556.
- Źródło: *Skok technologiczny Stanów Zjednoczonych w latach 1942-45*, [w:] P. Johnson, *Historia świata od roku 1917 do lat 90-tych*, Warszawa 1992, s. 547.

Powtórka z historii cz. 36: Wiek XX. Świat po 1945 roku

Nowy gmach Sejmu, ulica Wiejska 1930 r.
Źródło: Wikipedia Commons, domena publiczna.

Materiał jest częścią serii „**Powtórka z historii**”.

Pozwoli ci sprawdzić swoją wiedzę i powtórzyć wiadomości z jednego z działów historii. Będziesz pracować z tekstami źródłowymi i multimediami oraz wykonywać zestaw ćwiczeń interaktywnych. Aby ułatwić ci przypomnienie wiadomości w konkretnym kontekście historycznym, materiał koncentruje się na wybranej epoce – w tym przypadku jest to XX wiek.

W pierwszej części materiału przypominamy, jak interpretować polecenia pojawiające się przy ćwiczeniach, i podpowiadamy, na co warto zwrócić uwagę. W drugiej będziesz pracować z materiałami źródłowymi oraz multimediami, aby w ostatniej sprawdzić swoją wiedzę, rozwiązując zestaw ćwiczeń związanych z danym okresem historii.

Twoje cele

- Przeanalizujesz typy poleceń do ćwiczeń, które mogą pojawić się na sprawdzianie wiedzy z historii dotyczącym XX w. i świata po 1945 roku.
- Przeanalizujesz wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście XX w., wskazując zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.
- Ocenisz swoją wiedzę, wykonując zestaw ćwiczeń przygotowanych w tym repetytorium.

- Opiszysz rodzaje źródeł i ocenisz ich przydatność do wyjaśnienia problemu historycznego.
- Zweryfikujesz swój stan wiedzy.

Jak czytać polecenia?

Ćwiczenia

W powtórkowych lekcjach skupimy się na części poświęconej pytaniom. Odnoszą się one do wielu różnych materiałów źródłowych (nie tylko tekstów oraz ilustracji, ale również map, tabel czy wykresów itp.), na których bazują m.in. ćwiczenia. Przede wszystkim musisz dokładnie zapoznać się z materiałami źródłowymi, ale także zwrócić uwagę na polecenia. Poniżej przybliżamy, czego możesz się spodziewać po poszczególnych poleceniach i zastosowanych czasownikach:

wyjaśnij
twoim zadaniem jest zrekonstruowanie związku przyczynowo-skutkowego, opisanie od początku do końca, o co chodziło i dlaczego;
scharakteryzuj
podobnie jak powyżej należy przeanalizować genezę, przebieg oraz konsekwencje danego procesu historycznego, podając uczestników wydarzeń (postacie, organizacje);
porównaj
czyli zestawianie wydarzeń, zachodzących procesów, danych itp. zarówno pod kątem występujących różnic, jak i podobieństw;
rozstrzygnij
w tym wypadku oczekiwana odpowiedź jest jedna: „tak” lub „nie” (oczywiście wraz z uzasadnieniem), ale bez formułowania własnych ocen;
rozważ
tu natomiast trzeba sformułować zarówno argumenty, jak i kontrargumenty, czyli „za” i „przeciw”, wartościując słuszność danego rozumowania;
ocień
to polecenie pozwala ci przedstawić swoją własną, subiektywną opinię na temat opisywanych zjawisk i procesów; każda przedstawiona ocena - o ile będzie dobrze

uzasadniona - zostanie uznana, dlatego też kluczową rolę odgrywa umiejętność budowania argumentacji;

udowodnij

w poleceniu zawarta jest teza, a od osoby wykonującej to polecenie oczekuje się stworzenia krótkiej narracji z podaniem argumentów na rzecz jej prawdziwości;

uzasadnij

zadanie podobne jak powyżej, ale w tym przypadku powinno się określić sposób rozumowania, który umożliwia postawienie danej tezy;

wykaż

masz wykazać prawdziwość lub nieprawdziwość związków przyczynowo-skutkowych, odnoszących się do tezy;

podaj (wymień, wskaż)

takie polecenia występują w zadaniach półotwartych, w których masz miejsce na odpowiedź; podajesz wtedy pojęcie, nazwę własną (pełną, bez skrótów), imię i nazwisko osoby itp.

Pamiętaj, że odpowiedź musi odnosić się do źródła - błędem jest bazowanie wyłącznie na swojej wiedzy i zignorowanie podanego źródła. Chodzi bowiem o to, aby umiejętnie połączyć analizę materiału źródłowego z własną wiedzą. Nie bój się korzystać z posiadanych informacji i zawsze odwołuj się do podanych źródeł.

Audiobook

Polecenie 1

Zapoznaj się z audiobookami i wykonaj polecenia.

Polecenie 2

Wyjaśnij, na jaki problem wiernych po Soborze Watykańskim II zwraca uwagę autor.

Audiobook można wysłuchać pod adresem: <https://zpe.gov.pl/b/P1FBCdh10>

Wokół Soboru Watykańskiego II

Etykiety konserwatywny i postępowy powodują, że alternatywa domaga się w istocie od wiernych dokonania wyboru pomiędzy sprzeciwem wobec wszelkiej odnowy, nawet wtedy, gdy w odnowie chodzi o usunięcie tego, co wkrađło się do Kościoła za sprawą ludzkiej słabości (np. legalizmu, abstrakcjonizmu, zewnętrznego nacisku w kwestiach sumienia, ciężkich nadużyć władzy w klasztorach) a zmianą, postępem w dziedzinie wiary katolickiej, przy czym postęp ów może oznaczać jedynie porzucenie wiary. Jest to alternatywa fałszywa. Istnieje bowiem trzeci wybór, który chętnie przyjmuje oficjalne postanowienia Soboru, lecz jednocześnie zdecydowanie odrzuca sekularyzujące interpretacje nadawane im przez wielu tak zwanych postępowych teologów i ludzi świeckich.

Źródło: Wokół Soboru Watykańskiego II, [w:] D. von Hildebrand, *Koń trojański w mieście Boga*, Warszawa 2000, s. 23.

Tvoja odpowiedź:

Polecenie 3

Wyjaśnij, jaki czynnik ułatwił ZSRR interwencję dyplomatyczną w opisanym kryzysie.

Audiobook można wysłuchać pod adresem: <https://zpe.gov.pl/b/P1FBCdh10>

Francusko-brytyjski plan zażegnania kryzysu sueskiego

Gdy na konferencji prasowej 2 października Dulles po raz drugi odciął się od możliwości użycia siły, zdesperowane Wielka Brytania i Francja postanowiły działać na własną rękę. (...) I chociaż Wielka Brytania i Francja miały wiele zrozumiałych powodów, by uciec się do wojny, wzięły one na swoje barki fatalny ciężar, decydując się na wykorzystanie jako pretekstu oczywistego a absurdalnego podstępu. Wymyślona przez Francuzów intryga zakładała, że Izrael podejmie inwazję na Egipt i posuwać się będzie w kierunku Kanału. Wtedy Wielka Brytania i Francja – działając z myślą o obronie zasady swobodnej żeglugi – zażądają, by zarówno Egipt, jak i Izrael wycofały się na odległość 10 mil (16 km) od Kanału. W wypadku, gdyby Egipt odmówił, czego się spodziewano, Wielka Brytania i Francja zajęłyby strefę Kanału. Nie było jasne, co należało zrobić dalej. Plan postanowiono wykonać na tydzień przed wyborami prezydenckimi w Ameryce.

Źródło: Francusko-brytyjski plan zażegnania kryzysu sueskiego, [w:] H. Kissinger, *Dyplomacja*, tłum. G. Woźniak, I. Zych, S. Głąbiński, Warszawa 1996, s. 589–591.

Audiobook można wysłuchać pod adresem: <https://zpe.gov.pl/b/P1FBCdh10>

Reakcja ZSRR

W nocy 5 listopada, w tydzień po ogłoszeniu ultimatum brytyjskiego i francuskiego i w dwadzieścia cztery godziny po tym, jak czołgi radzieckie zaczęły miażdżyć Powstanie Węgierskie, Związek Radziecki zabrał głos. (...) Minister spraw zagranicznych, Szepiłow, zwrócił się z listem do przewodniczącego Rady Bezpieczeństwa. Premier Bułganin wystosował pisma do Edena, Molleta, Eisenhowera i izraelskiego premiera Davida Ben Guriona. Tematem tych pięciu komunikatów było to samo: należy położyć kres „rozbójniczej” agresji przeciwko Egiptowi. ONZ winna poczynić w tej sprawie odpowiednie kroki. Związek Radziecki gotów jest do współdziałania, a jego siły morskie i powietrzne stoją do dyspozycji.

Źródło: Reakcja ZSRR, [w:] H. Kissinger, *Dyplomacja*, tłum. G. Woźniak, I. Zych, S. Głąbiński, Warszawa 1996, s. 593.

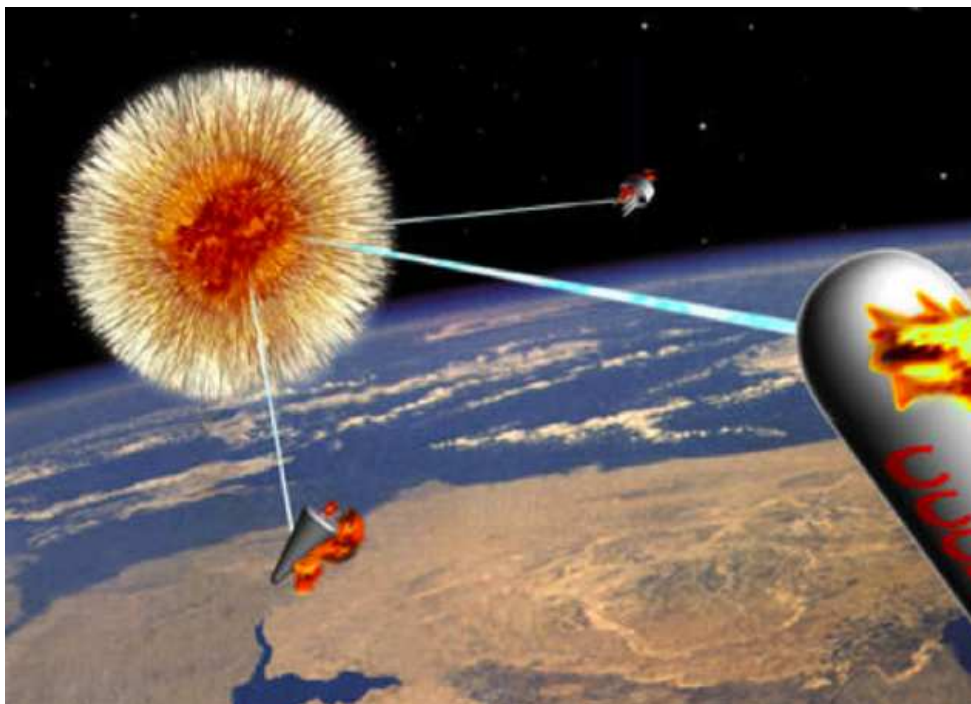
Twoja odpowiedź

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Wyjaśnij, jaką rolę odegrał zaprezentowany projekt w rywalizacji wielkich mocarstw.

Projekt Excalibur (wizja artystyczna)

Źródło: Lawrence Livermore National Laboratory, Wikimedia Commons, domena publiczna.

Logo Inicjatywy Obrony Strategicznej (SDI)

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Tvoja odpowiedź

Podaj stosowaną w historiografii nazwę wydarzenia, do którego nawiązuje fotografia.

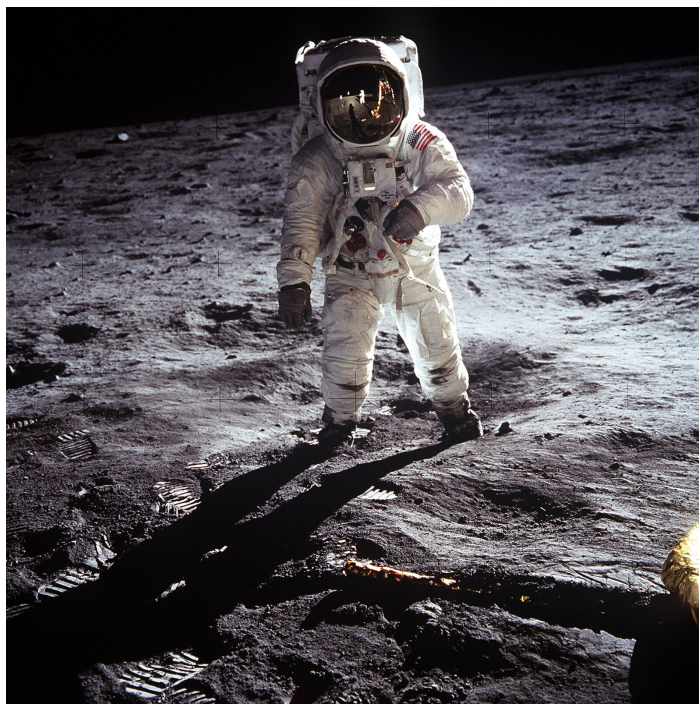
Zasięg sowieckich pocisków balistycznych, umieszczonych w jednym z państw Ameryki Łacińskiej

Źródło: James H. Hansen, Wikimedia Commons, domena publiczna.

Tvoja odpowiedź

Wyjaśnij znaczenie wyścigu kosmicznego w zimnowojennej rywalizacji wielkich mocarstw.

Edwin „Buzz” Aldrin na Księżycu, 20 lipca 1969 roku

Źródło: Neil Armstrong, Wikimedia Commons, domena publiczna.

Tvoja odpowiedź

Wyjaśnij wymowę rysunku, odwołując się do elementów graficznych i kontekstu historycznego.

Amerykański rysunek propagandowy z 1968 roku.

Tłumaczenie. Napis nad sceną rysunku: „...Ale tutaj to w porządku?”. Napis na tabliczce: „Stop bombardowaniom w Wietnamie!”. Napis przy drzwiach: „Kwatera główna Policji”.

Źródło: dostępny w internecie: hti.osu.edu.

Twoja odpowiedź

Wyjaśnij wpływ wojny na dynamikę rozwoju technologicznego.

Źródło 1.

“ Skok technologiczny Stanów Zjednoczonych w latach 1942-45

Prace nad wyzwoleniem energii nuklearnej spowodowały powstanie całej serii nowych technologii: pierwsza całkowicie zautomatyzowana fabryka, pierwszy zdalnie sterowany zakład, pierwszy całkowicie sterylny proces wytwórczy – 6 mln stóp kwadratowych dla tej całej maszynerii zabezpieczonej przed przeciekami – oraz mnóstwo rewelacyjnych gadżetów. Źródło: P. Johnson, *Historia świata od roku 1917 do lat 90-tych*, Wydawnictwo Puls Publications Ltd, Warszawa 1992, s. 547.

Źródło: *Skok technologiczny Stanów Zjednoczonych w latach 1942-45*, [w:] P. Johnson, *Historia świata od roku 1917 do lat 90-tych*, Warszawa 1992, s. 547.

Źródło 2. Samolot wielozadaniowy F16

Źródło: dostępny w internecie: wikipedia commons, domena publiczna.

Twoja odpowiedź:

Rozstrzygnij, czy tendencja przedstawiona w źródle 1 była aktualna w latach 70. XX stulecia.
Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści fotografii.

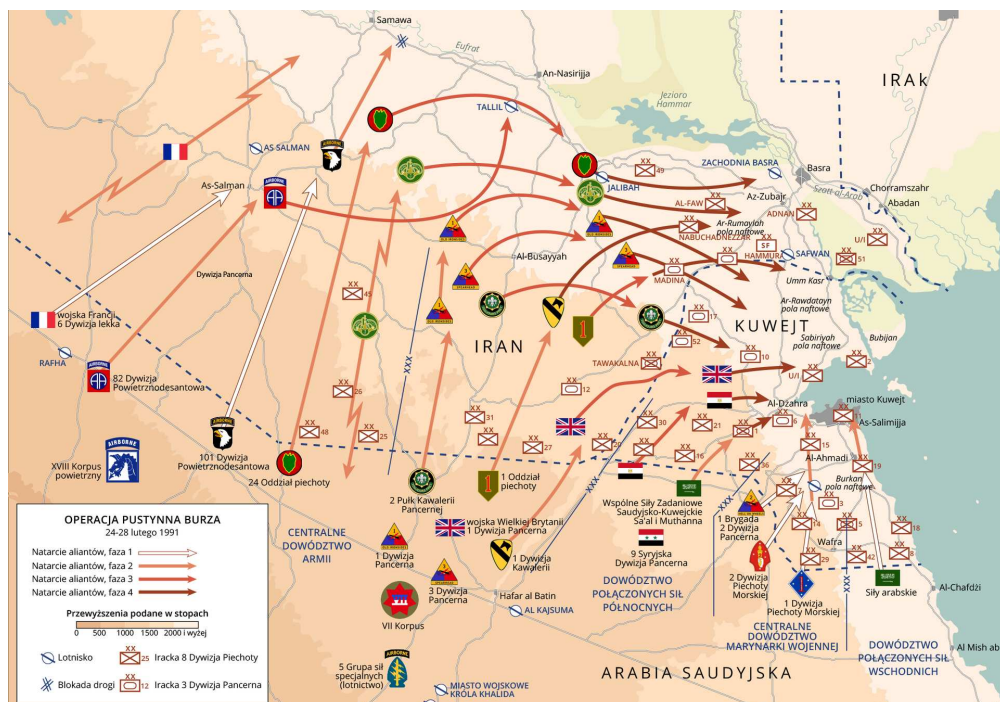
Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

Źródło 1. Gmach Pentagonu, 14 września 2001 roku

Źródło 2. Plan działań militarnych w czasie operacji „Pustynna Burza”

Źródło: Contentplus.sp. z o.o. na podstawie Jeff Dahl, Wikimedia Commons, licencja: CC BY-SA 3.0.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

Ćwiczenie 7

Wskaż przedział czasowy zgodny z kształtem granic na mapie.

Państwa powstałe w wyniku rozpadu Jugosławii.

Źródło: Contentplus.sp. z o.o. na podstawie Stegru, Wikimedia Commons, licencja: CC BY-SA 3.0.

☐ 2006-2008

☐ 1992-1995

☐ 2009-2018

☐ 1999-2000

Wyjaśnij, z jakimi wydarzeniami związana jest fotografia.

Źródło. „Tank Man” („Nieznany buntownik”), fotografia z 4 czerwca 1989 roku

Źródło: Jeff Widener, dostępny w internecie: kep.cdn.indexvas.hu.

Tvoja odpowiedź:

Dla nauczyciela

Autor: Stanisław Mrozowicz

Przedmiot: historia

Temat: Powtórka z historii cz. 36: Wiek XX. Świat po 1945 roku

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Cele kształcenia – wymagania ogólne

I. Chronologia historyczna. Uczeń:

- 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych;
- 2) dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych i cywilizacyjnych.

II. Analiza i interpretacja historyczna. Uczeń:

- 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego;
- 2) rozpoznaje rodzaje źródeł, ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego;
- 3) dostrzega mnogość perspektyw badawczych oraz różnorakie interpretacje historii i ich przyczyny;
- 4) ugruntowuje potrzebę poznawania przeszłości dla rozumienia współczesnych mechanizmów społecznych i kulturowych.

III. Tworzenie narracji historycznej. Uczeń:

- 1) tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym, jak i problemowym;
- 2) dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego;

3) dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje informacje pozyskane z różnych źródeł wiedzy;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- analizuje typy poleceń do ćwiczeń, które mogą pojawić się na sprawdzianach z historii.
- ocenia swoją wiedzę, wykonując zestaw ćwiczeń przygotowanych w repetytorium.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm,
- lekcja odwrócona.

Metody i techniki nauczania:

- pogadanka;
- praca ze źródłami oraz audiobookiem;

Formy zajęć:

- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda;
- telefony z dostępem do internetu.

Przebieg zajęć:

Przed zajęciami:

Uczniowie zapoznają się z tekstem e-materiału oraz wskazówkami, jaki interpretować polecenia występujące w zadaniach maturalnych.

Faza wstępna

1. Nauczyciel podaje temat i cel lekcji: Nauczycie się (lub przypomnicie sobie), w jaki sposób przygotować się do sprawdzianu z historii. Skupimy się na ćwiczeniach dotyczących XX wieku. Przećwiczcie pracę z materiałami źródłowymi i różnymi typami poleceń.

Faza realizacyjna

1. Nauczyciel prosi, aby uczniowie, pracując następnie w parach, uważnie wysłuchali audiobooka i zapoznali się z poleceniami.
2. Prowadzący odtwarza audiobook będący zbiorem tekstów źródłowych. Ustala czas na wykonanie w parach poleceń do audiobooka. Uczniowie w parach pracują nad poleceniami.
3. Następnie nauczyciel prosi 2-3 wybranych uczniów o przedstawienie swoich propozycji odpowiedzi. Reszta uczniów może dopowiadać brakujące ich zdaniem informacje. Jedna osoba notuje propozycje na tablicy. Nauczyciel w razie potrzeby koryguje odpowiedzi, udziela uczniom informacji zwrotnej.
4. Nauczyciel dzieli uczniów na grupy. Każda z grup wykonuje po dwa wskazane przez prowadzącego ćwiczenia z e-materiału. Wspólnie weryfikują odpowiedzi, nauczyciel udziela uczniom zwrotnej informacji.

Faza podsumowująca

1. Nauczyciel pyta uczniów, które zagadnienia albo polecenia były dla nich trudne. Prosi wybranego ucznia albo uczennicę (może być także ochotnik) o podsumowanie lekcji.
2. Na zakończenie nauczyciel dokonuje oceny pracy uczniowskich grup.

Praca domowa

1. Uczniowie wykonują w domu ćwiczenia niezrealizowane na lekcji.
2. Nauczyciel może rozdać przykładowe ćwiczenia maturalne (z wcześniejszych egzaminów) i poprosić o wykonanie ich w domu.

Materiały pomocnicze:

Arkusze maturalne CKE z matury z historii z poprzednich lat.

Wybór tekstów źródłowych do wskazanej epoki.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Uczniowie mogą odsłuchać audiobook przed lekcją, aby przygotować się do pracy ze źródłami w czasie fazy realizacyjnej lekcji.